

»Kaj me tako gledate? Kaj me le gledaš?«

Da, bilo je kaj gledati, starka je bila kakor zazibana v sen, ko si je dekletce pred njo popravljalo glavničke v glavi in se samo od daleč približalo z dlanjo nakodranim lasem.

Nazadnje pa je bilo treba tudi nekaj reči in takole je to napravila Veronca. Rekla je:

»Veste kaj, vedve sta hodili v Trst šestdeset kilometrov daleč in boste in sta bili po štiri dni zdoma, jaz pa sem se zato danes oprala in počesala.«

Margeto je zadelo kakor s korobačem po golem hrbtu. Vseeno je razumela, kar je bilo razumeti mogoče.

»A, tedaj spoznaš? Razumeš? Če je tako, potlej je vse prav in poravnano. Zdaj stopi pred nama, morda nama bo lažje stopiti za tabo.«

VARIACIJE

Niko Grafenauer

1

Počasi kot mrtvaške veke
zapira noč tiha obličja stvari.
Ostanem sam. S slepim obrazom čakam
na robu sna, za sivo vodo.

Počasi kot kembelj zvona
se v senci dneva prebuja ptica.
S perutmi omejuje smrt. Njen krik
dolgo kroži v zenitu.

Počasi kot s temnega dna vstane soj.
Sneg veje v hladni senci gore.
Nič ni mogoče razpoznati:
stvari s svojo senčno stranjo pojo.

Počasi kot v smrti
se njihova čeljust razmika.
Sam s slepim obrazom čakam
na robu sna, za sivo vodo.

Na dnu, med tihim
srečavanjem senc stojim.
Tema me ovija kot voda.
Daleč so siva pobočja samote.

Pod trudnimi prsti, med stolpi gora,
se kot zastava razvija jesen.
Gozd skriva v sebi zrcalo odmeva.
Daleč pobliskava beli ščit snega.

Molk je med ptiči na obličju sna.
V temi imajo krila iz mrtvih obrazov.
Negibno prežijo na sivem obodu noči.
Sam stojim v soju njihovih srepih oči.

Hodim v mraku z licem
kakor za sivim zastorom dežja.
Bela stena sanj me osvetljuje.
Dolge sence vstajajo ob nji.

V gostem blesku voda, kot nad prepadom,
nemo stojijo negibna drevesa.
Od daleč, z drobnim vzgibom vetra,
prihaja šum visoke gore.

V sebi kot črni kamen sna ziblje ptico.
V temi kot ob sivi peruti
se tiho vzravnam. V tišini zadaj
jo slišim, kako poje.

Sama si v senci noči kot ob vodi,
v kateri se tvoja podoba nenehno pregiba.
Stojiš v razkošnem okviru svojih sanj.
Temna perut me pred tabo zakriva.

Pridi, dolgo sem te v noči iskal.
Zvenenje pod mojimi prsti se mehko dotika
samotnih zracal, ki drhte. V njih se srečujeva
nemo kot mrtve stvari.

Ko pade senca, se razbeživa.
Potem se dolgo brez upanja,
kakor z visokih stolpov
čez rob sveta zro najine oči.

5

Ob stenah, v belem pramenu svetlobe
bežim kot po dnu strašnih sanj.
Spreminjam se v temnem obličju voda.
Za mano, v noči, se moja senca zrcali.

Bežim po gladkem očesu sveta.
Kače plešejo v moji glavi.
Kot temno zrcalo se bliža mrak.
Vanj so z najtišjo stranjo prikovane stvari.

Sam iščem ob zidu, ki pod rokami
neslišno zveni. Daleč je še do konca.
Z druge strani kakor s stolpa sneži.
Bežim po srepem očesu sveta.

6

Padam kot v grobnici s čelom
ob gladki steni črne gore. V moji senci
počasi sneži. Nagnjen nad molk
kot nad prepadom, padam v temi.

Mrtve stvari so merilo sveta.
Dolgo kot v tihem obredu sem čakal
pred njimi. V soju noči mi zaslanjajo
beli obraz. Nihče me ne vidi.

Z najtišjo stranjo živim v ogledalu,
nagnjen nad mrak, ki je v njem,
kot nad vodo, z utrujenim licem
sam padam v temi.

Glas, pred katerim sem bežal ob robu
 noči kot ob zrcalu, glas gore,
 ki jo zaslanja negibna perut,
 oddaljen in tih kakor smrt —

sam stojim v noči, da ti med sencami
 vrnem odmev. Odvrigel sem temni
 naličnik sanj, ki se zdaj mrzlo zrcali
 v temi. Na moj obraz dolgo bleščeče prši.

Pod mozaikom mrtvih stvari čakam
 z licem, nagnjenim nad tišino,
 kakor se človek v snu nagne
 nad nepregledno vodo.

Glas, pred katerim sem bežal ob robu
 noči kot ob zrcalu, glas gore,
 v temi izzveneava. Strnjene v krog
 žarijo nad mano ptičje oči.

LUCIDA INTERVALLA

(Sanjarije izgubljenega človeka)

Jan Makarovič

Kaj je treba storiti najprej?

Najprej daj piti svojim očem.

Toda kaj? Ne sprašuj; vse, vse; ali ne vidiš, da umirajo od žeje? Ne daj, da bi se pokrile s prahom kot akti v uradu za registracijo.

Naj pijejo strehe, oblake, nebo, ljudi, meglo, kamenje, zidove, okna, sonce, blato, obraze, veter . . . Pusti, naj pijejo vse, brez misli, brez izbire, brez namena, brez korekture predsodka in brez diktature poželenja.

Da čas »sestoji iz trenutkov«? Kaj ni vse življenje, ves čas v resnici en sam trenutek, vedno nov, vedno drugačen in vendar isti v vso neskončnost?